

LEGLUT

BIRŽELIS * 2000 * JUNE

VOL 51/NR. 6

E G L U T Ė

BIRŽELIS / JUNE / 2000 Vol. 51 / Nr. 6

TURINYS

- 1 LIKIMO ŽVAIGŽDUTĖS, *Vilius Gudavičius*
- 2 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 6 MANO TĖTIS, *R. Jotvingytė*
- 7 IŠ PASAKŲ SKRYNIO
- 10 MŪSŲ KŪRYBA
- 22 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 25 LOKIUKAI
- 26 LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS
- 28 AR ŽINAI?
- 31 GALVOSŪKIAI
- 33 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTE, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.

Printed by Ričardo spaustuvė, Palos Hills, IL 60465

LIKIMO ŽVAIGŽDUTĖS

*Ko žmonės žiūri į žvaigždes?
Kiekvienas jų žvaigždėlę turi...
Kalbėsiu Viešpačiui maldas
Už tai, kad jis į mane žiūri.*

*Pagarbinsiu širdy Mariją,
Nes josios žemėj gyvenu,
Jai padėkosiu, kad kas dieną,
Mamą ir tėtį aš regiu.*

*Tegul ilgai dar jų žvaigždėlės
Negęsta Dievo valdose
Ir plaka gerumu širdelės
Marijos meilės šviesoje.*

*Aš paprašysiu ją globoti
Pasaulį esančius vaikus,
Kuriuos Tėvynė šauks kaip šaukius
Sugrįžti į savus kraštus.*

*Savam krašte, sako, ir duona
Skanesnė net už pyragus.
Tegul ir jiems žvaigždėlės spindi,
Telydi kelią jų dangus.*

*Vilius Gudavičius, 5 klasė
T. Liubertienės pagrindinė m-kla
Vilnius*

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

JONINĖS arba RASOS ŠVENTĖ

Ilgiausios dienos šventės turi labai senas tradicijas. Greičiausiai jos susiformavo ankstyvosios gimininės santvarkos laikais. Apie Joninių apeigas rašė 16-17 amžiuje. Lietuvių papročiai išsilaikė dar ir XIX a.

Joninių pagoniškasis pavadinimas kol kas neaiškus. Vieni rašytiniai šaltiniai sako, kad šventė buvo vadinama Rasos, kiti – Kupolių švente. Ilgiausios dienos švenčių apeigos buvo glaudžiai susijusios su darbiniais papročiais bei mitologiniais vaizdiniais; dėmesys čia buvo nukreiptas į derliaus apsaugojimą nuo stichinių nelaimių – juk birželio pabaigoje prasidėdavo didelės kaitros ir perkūnija su žaibais bei krušomis arba didelės sausros, neretai sunaikindavusios javus.

Vieną iš seniausių apeigų formų sudarė apeiginiai rateliai ir giesmės. Paprastai jais buvo siekiama reprodukuoti darbą ir gamtą. Šokant ratelius, buvo kuriami žodžiai, priskiriant jiems nepaprastą galią. Joninių apeigose ypatingas dėmesys buvo skiriamas vandeniui, kuris laikomas turinčiu galią apvaisinti žemę, suteikti jai jėgų, todėl burtai, magiški vieksmai buvo atliekami prie vandens arba su vandeniu. Joninių išvakarėse arba Joninių ankstų rytą, prieš saulės patekėjimą, ligoniai eidavo į upes ar ežerus maudytis, nuo ko tikėdavosi pasveikti, pasisaugoti nuo ligų, sustiprinti sveikatą.

Joninių metu lietuviai ypač garbino rasą, kuri buvo vaizduojama lyg įasmeninta būtybė. Jeigu Joninių rytmetį buvo didesnė rasa, tikimasi

geresnio derliaus. Žmonės tikėjo, kad rasa prieš saulės patekėjimą, ypač nubraukta nuo rugių, suteikdavo veidui skaistumo. Apie Švenčionis merginos atsikeldavo anksti rytą, nusiprausdavo rasa ir vėl guldavo miegoti, tikėdamos susapnuoti būsimą vyrą – vaikiną, duodantį joms rankšluosčius nusišluostyti veidui.

Švenčių išvakarėse arba rytą prieš saulėtekį eidavo rinkti žolynų, tai vadindami kupoliavimu – paprotys labai senos kilmės. Kupolėmis buvo vadinami žolynai, turintys gydomąją galią; jie įvairūs – jonažolės, ramunės, mėlynai ir geltonai žydinčios žolės. Kupolių yra devynios rūšys. Iš jų merginos pindavo vainikus, kuriais puošdavo namus, naudojo vedybiniuose burtuose. Dėl to merginos prisirinkdavo devyniariopų žolynų – gėlių (kupolių) ir nieko nekalbėdamos pindavo vainikus, kuriuos mesdavo per galvas į beržą, gluosnį ar obelį. Kiek kartų mesdavo, po tiek metų tikėjosi ištekėti. Per Jonines lietuvės moterys surinktas kupoles suriūdavo virve, užmaudavo ant smailios ir ilgos karties, pastatydavo kieme. Greičiausiai tai simbolizavo lietuvių, kaip ir kitų indoeuropiečių aukos stulpą, ant kurio buvo užmaunama arklio, ožio ar jaučio kaukolės. Aukos stulpas buvo tolygus pasaulio stulpui, jungiančiam žemę su dangumi.

Ypač buvo garbinama suasmeninta saulė. Ji laikoma šviesos deive, žmonių, gyvulių ir augalų globėja. Ją labai mylėjo, meldėsi jai, aukojo aukas.

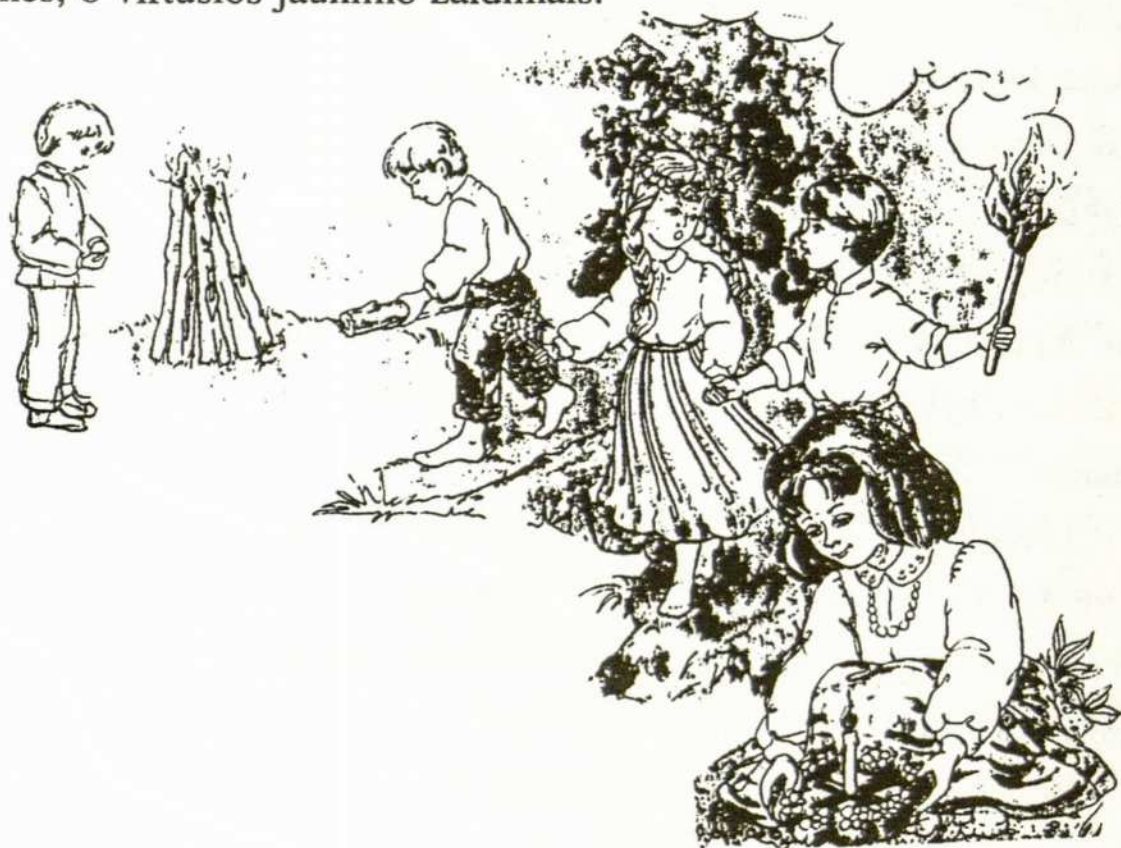
Lietuvoje buvo paplitęs paprotys per Jonines plaukioti upėse ar ežeruose, išpuoštuose gėlėmis ir vainikais valtelėse, kuriose būdavo kurenama ugnis. Didelę reikšmę turėjo javų laukų lankymas. Senovės lietuviai tikėjo, kad Joninių vidurnaktį žydi ir papartis.

Apeigos baigdavosi vakare prie sukurto laužo. Žmonės, ypač

jaunimas čia praleisdavo laiką iki pirmųjų gaidžių ar net iki saulės patekėjimo. Apeiginis laužas būdavo kuriamas švaria, nauja nesuteršta ugnimi, kuri būdavo gaunama trinant vieną medžio gabalą į kitą arba išskeliant ją iš titnago.

Jaunimas žaisdavo ratelius, supdavosi sūpynėse. Vyrai eidavo imtynių, lenktyniaudavo arkliais, ruošdavo jaučių badynes, šokinėdavo per laužą. Per laužą šokinėdavo tikėdamiesi pagerinti savo sveikatą, pasisemti jėgų besiartinantiems vasaros darbams. Ugnis turi apvalomąją reikšmę ne tik fizine, bet ir moraline prasme – tikėjo žmonės. Joninėse žemdirbiai atlikdavo įvairius burtus, tariamai turinčius pagerinti derlių. Vakare ar anksti rytą nuogi apibėgdavo arba apjodavo ant šakos aplink javų lauką.

Joninių švenčių apeigos sparčiai nyko. XIX ir XX a. slenkstyje jos jau buvo retai kur švenčiamos ir netekusios sakralinės bei ritualinės prasmės, o virtusios jaunimo žaidimais.

PAPARČIO ŽIEDAS

Vienas bernaitis užsiaugino savo darže papartį ir kiekvieną Švento Jono naktį saugodavo ją pražystant. Bet niekad nepasisekė jam nusaugot: vis pirma velnias pagriebdavo žiedą.

Kartą pasiskundė bernaitis vienai senutei burtininkei. Ji patarė jam: „Iš vakaro pasitiesk ties paparčiu baltą skarelę, užsidek žvakę ir atsisėdęs niekur daugiau nežiūrėk, kaip tik į paparčio viršūnę.“

Kai tik atėjo Švento Jono naktis, bernaitis tuoj užsidegė puode žvakę, pasitiesė ties paparčiu baltą skarylę ir sėdi, žiūrėdamas tik į papartį.

Tuoj pradėjo ją baidyti visokios baidyklės. Tai šunys, iškišę dantis, lindo, tai gyvatės šliaužė, ir visoki driežai aplink raitėsi, tai meška, pulti pasirengusi, prie jo ėjo. Bet bernaitis, atsimindamas senutės patarimą, niekur nesižvalgė. O baidyklės, matydamos, kad jis jų nebijo, išnykusios baisesnės atsirasdavo.

Staiga bernaitis pamatė, kad didelis juodas katinas atrepečkeno iš palėpės ir šoko tiesiai į puodą ant žvakės. Bernaitis užsimojo ir suriko: „Škec tolyn!“ Tuo laiku, kai jis į katiną atsisuko, papartis pražydo, ir žiedas nuriedėjo ant patiestos skarytės. Iš kažkur prišoko pelėda, pagriebė žiedą ir nusinešė.

Tada nusikvatojo, nusijuokė visokiais balsais visuose pakraščiuose. O bernaitis vėl pasiliko be paparčio žiedo.

RETESNI ŽODŽIAI

<i>pagriebdavo</i>	–	<i>paimdavo</i>
<i>driežai: driežas</i>	–	<i>nedidelis ilga uodega šliūžas (lizard)</i>
<i>nusirepečkeno</i>	–	<i>nulipo</i>
<i>palėpės: palėpė</i>	–	<i>pastogė</i>
<i>užsimojo</i>	–	<i>norėjo mušti</i>
<i>nusikvatojo</i>	–	<i>garsiai nusijuokė</i>

SVEIKINAME TÈVELIUS IR SENELIUS TÈVO DIENOS PROGA

Mano Tėtis

R. Jotvingytė

*Mano tėtis, ot tai vyras!
Aš prieš jį dar tik pipiras.
Jis šaunus – Fordą vairuoja,
Aš – vos dviračiu važiuoju.*

*Kas jam jūros vandenynai?..
Visur buvo, viską žino.
Jis nė vilko nebijotų,
Jeigu kelią jam pastotų.*

*Kai užaugsiu – gal ryt dieną,
Pirksiu tėčiui aš raketa,
O už tai, kad mane myli –
Nuskraidinsiu į mėnulį.*

Senelis

Aš labai myliu savo senelį.

Jis – geriausias mano draugas. Su juo man niekada nenuobodu. Senelis žino daug įdomių pasakų, linksmų nutikimų. Be to, jis auksarankis! Nėra tokio daikto, kurio jis nemokėtų padaryti.

Senelis turi mažą dirbtuvėlę. Aš dažnai stebiu, kaip jis dirba. Senelis daug ką sumeistrauja ir man. Ir ne tik žaislų.

IŠ PASAKŲ SKRYNIOS

Kur tu?

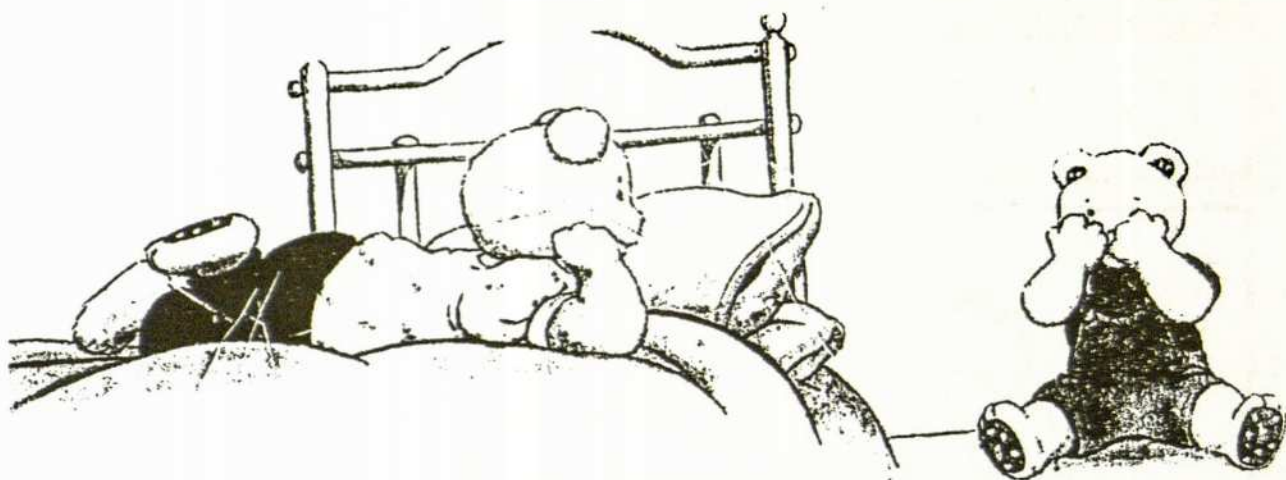
Vieną apniukusią popietę
Klėja baisiai nuobodžiavo.
Pažaidė su traukinuku (bet
pasirodė, kad trūksta
bėgių). Pavartė knygelę
apie drugelius (tačiau nuo
to tik užsinorėjo į lauką).
Pašokinėjo ant lovos (kol
mama nesudraudė).

— Negi neturi ką
įdomaus veikti? – paklausė mama, žiūrėdama, kaip Klėja tvarko
lovele.

— Ne, – atsakė Klėja, — Visiškai nieko.

— Tada pažaisk su broliuku, – pasiūlė mama. — Jam irgi
nuobodu.

Klėja savo mažąjį broliuką labai mylėjo, tačiau jai vis atrodydavo,
jog jis per mažas, kad būtų galima drauge žaisti. Jis nemokėjo dėti
dėlionių nei skaityti knygų. Ropojo mažylis, tiesa, labai sparčiai,
tačiau ant letenėlių stovėjo dar nelabai tvirtai, taigi negalėjo nei
bėgioti, nei šokinėti.

Klėjai buvo pikta. Jau buvo besakanti apie broliuką šį tą ne itin malonaus, tačiau pastebėjo, kad šis sėdi ant grindų ir pro letenėles žvilgčioja į ją.

— Kukū! – pasakė meškutis.

Klėja nusišypsojo. Gal bent šį žaidimą būtų galima žaisti su mažyliu? Broliukas vėl letenėlėmis užsidengė snukutį, o Klėja prisėlino prie pat ir sušnibždėjo:

— Kur tu, mažiuk?

Mažylis sukikeno ir žvilgtelėjo pro letenėles.

— Čia, – pasakė jis ir nuropojo.

Klėja manė, kad žaidimas jau baigtas, tačiau mažasis broliukas sau ant galvelės užsitraukė ant kėdės karojusį mamos nertinį.

— Ar tu čia, mažiuk? – šūktelėjo Klėja.

Rausvas vilnonis kauburėlis tarsi purtydamas galvą pakrypavo į šalis.

— Čia, čia! – Klėja nutraukė nertinį, o jos broliukas suklego juoktis.

Labai greitai mažylis suprato, kad slėptis galima ne tik po kuo nors, bet ir už ko nors. Dabar Klėja užsidengė akytes, o broliukas nuropojo slėptis.

— Kur tu, mažiuk? – šūktelėjo Klėja.

Niekas neatsiliepė. Klėja ėmė po visą kambarį ieškoti mažylio. Vaikščiojo ir kartojo: „Kurgi, oi kurgi šitas mažiukas?“ ir nė nepajuto, kaip sudėliojo eilėraštuką, kad mažyliui būtų smagiau.

„Kurgi, oi kurgi šitas meškiukas?

Gal po kėde jau palindo meškiukas?“

Smagumėlis. Kai meškučių mama atėjo jų kviesti vakarienės, nė vienas nenorėjo liautis žaisti. O Klėja ir po šiai dienai karštai karštai myli savo mažąjį broliuką.

Katytė

<i>Raina katytė,</i>	<i>Ausytės stačios,</i>
<i>Juoda nosytė,</i>	<i>Akytės plačios,</i>
<i>Ilgį ūseliai,</i>	<i>Kojytės baltos</i>
<i>Riesti nageliai.</i>	<i>Ir visad šaltos.</i>

MŪSŲ KŪRYBA

GANDRIUKAS

Rašinys, laimėjęs I-ją vietą JAV Šv. tarybos skelbtame rašinių konkurse

Buvo graži vasaros diena. Švietė skaisti saulė. Parke žaidė Martynas ir Vytukas su kamuoliu. Kamuolys nusirito į krūmus ir Martynas nubėgo jo ieškoti. Staiga pasigirdo šauksmas:

— Vytuk, ateik pažiūrėk, ką radau!

Prie krūmo stovėjo mažas gandriukas ir žiūrėjo labai gailiai į vaikus.

— Jis tikriausiai pasimetė nuo mamos, – pasakė Vytukas.

— Einam, surasti jo mamą, jik juk gandro vaikas, – atsakė Martynas.

Bet jokių gandrų aplinkui nesimatė. Paėmę gandriuką ant rankų, jie pastebėjo žiedelį ant jo kojelės.

— „Mažajam Adomėliui nuo tėčio ir mamos“. – perskaitė vaikai.

— Koks keistas užrašas, kaip žmogui, o gal tai Adomėlio gandas? – tarė Martynas.

Bet vaikų aplinkui irgi nesimatė. Ir jie patraukė tolyn į parką. Staiga prie seno apleisto tvenkinio, kurio vaikai net neprisiminė, pamatė stovintį gandrą. Jie pasuko prie jo. Vaikai žado neteko, kai gandas porą kartų sukleketavęs, prašneko žmogaus balsu:

— Martynai ir Vytuk, nebijokite manęs. Tai yra žmogaus vaikas. Kadaise čia gyveno burtininkas. Aplinkui buvo didžiulė pelkė ir nei vienas žmogus negalėdavo čia ateiti. Dieną ir naktį toje pelkėje kvarkė varlės, o gandrai saugiai vesdavo vaikus. Bet vieną dieną atvažiavo didžiulės mašinos. Jos kasė, siurbė ir drenavo pelkę. Po to šioje vietoje buvo įrengtas parkas. O tą projektą, parkui pastatyti, sugalvojo jūsų surasto gandriuko tėtė. Burtininkas labai ant jo užpyko ir atėmė iš to žmogaus jo sūnelį, pavertęs jį gandriuku. Jo labai ieško tėvai. Jūs turite jiems padėti. Eikite namo ir, suradę laikraštyje skelbimą, paskambinkite tėvams. Burtai išnyks, jei tėvai pasakys, kai jį myli. Bet jūs apie atkerėjimą neturite jiems pasakyti. Skubėkite – šiandien yra paskutinė diena, kai dar galite padėti mažajam Adomėliui.

Vaikai susižvalgė. Kai atsisuko vėl į gandrą ir tvenkinys, ir gandras buvo dingęs. Parėję namo, jie susirado laikraštyje skelbimą: „Dingo berniukas Adomėlis, 2-jų metų. Buvo aprengtas baltais marškinėliais, juodom kelnaitėm ir raudonomis kojinėmis. Mačiusieji prašom paskambinti tėvams...”

— Aprengtas kaip gandriukas, – nusišypsojo Martynas ir susuko telefono numerį.

— Parke mes suradome Jūsų sūnų.

— Pagaliau! Ačiū Dievui!

— Bet jūs jo nepažinsite.

— Mes jį tikrai pažinsime, be to ant piršto jis turi mūsų dovanotą žiedelį.

— Ką gi, tada atvažiukit jo pasiimti.

Po kelių minučių gandriuko tėvai jau buvo namuose. Pamatę gandriuką jie nustebo, o pamatę žiedelį dar labiau išsižiojo. Martynas papasakojo, ką jam pasakė senasis gandras. Tėvai, nubraukę ašarą,

paėmė ant rankų gandriuką, kuris laimingas nurimo, ir pasakė:

— Visai nesvarbu, kaip tu atrodai, juk tu – mūsų sūnelis ir mums esi brangiausias, gražiausias ir mylimiausias!

Įvyko stebuklas! Sudundėjo aplinkui ir nušvito. Mamos kaklą apsivijo mažojo Adomėlio rankutės ir tvirtai prisispaudė. Tėvų skruostais jau tekėjo džiaugsmo ašaros. Padėkoję Martynui ir Vytukui, visi trys laimingi grįžo namo.

Martynas Matuliauskas, 4 sk.

Maironio lit. mokykla Lemonte

Nuotykis prie jūros

Tą rytą aš atsibudau nenorom. Jaučiausi nelaiminga. Bet staiga man į galvą šovė nuostabi mintis – o jeigu aš nupieščiau kosminį laivą? Pasiėmiau į lovą popierių, pieštukus ir piešiau nesustodama. Aš nutariau nupiešti ne tik kosminį laivą, bet ir visą šalį nematytų žmogeliukų. Staiga į kambarį įėjo tėtis ir pasakė: „Nupirkau bilietus! Rytoj važiuojame į Nidą!“

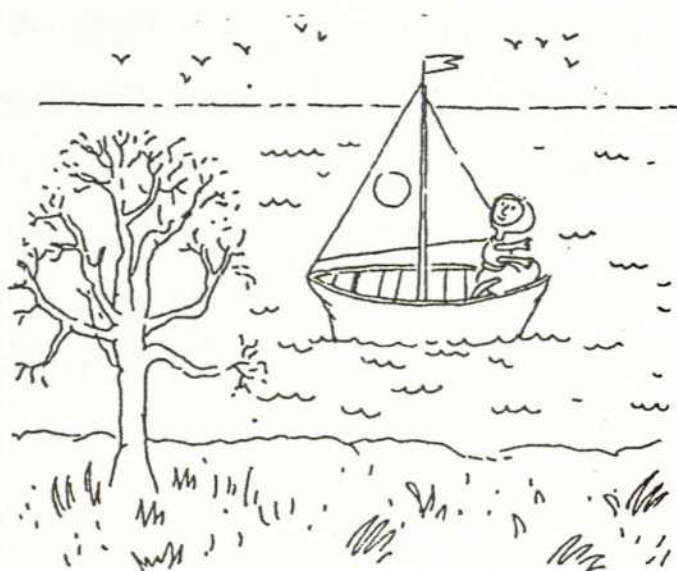
Aš labai nustebau: „Į Nidą, rytoj?“ Kartą aš jau buvau Nidoje. Prisimenu jūrą, milžiniškas bangas, kurios lūždamos daužė krantą ir bėrė savo baltus tarsius perlus purslus. Skaisti saulė glamonėjo krantą, už kopų ošė žalias miškas. Aš labai panorau vėl užlipti į Parnidžio kopą, ten, kur anksčiau stovėjo trys kaimai. Jau senai vėjas palaidojo juos po auksiniu smėliu. O tam, kad žmonės nepamirštų jų, kažkas įsmeigė toje vietoje medinius kryžius. Nors ir prarijo kopos ne vieną kaimą, bet jos liko neapsakomo grožio. Pirmą kartą, kai pamačiau Parnidžio kopą, net

sutrikau. Prieš mane atsivėrė dykuma, ir tik drėgnas ir vėsus smėlis po kojomis liūdijo, kad tai ne Sachara. Užlipus ant kopos pasijutau kaip mažoje salelėje, nes aplink buvo vien vanduo. Pasižiūri į dešinę – Baltijos jūra, į kairę – Kuršių marios...

Nepamiršau aš ir pačio Nidos miestelio. Toks mažytis ir mielas...

Mediniai nameliai, kaip pasakų šalyje. Net sunku įsivaizduoti, kad kažkada ten gyveno žvejai. Juk tikrai gyveno – net muziejus yra. Tame muziejuje sužinojau kaip sunkiai žvejai gyveno, labiausiai mane sukrėtė ekskursijos vadovo pasakojimas, kad per badą žvejai valgė varnas.

Dar kartą norėčiau paplaukioti mariose burlaiviu ir vėl pasivaišinti skaniaisiais balandėliais „Kuršio“ kavinėje.

Regis mano norai tuoj išsipildys. Nespėjau aš pabusti nuo savo svajonių, kaip mūsų autobusas jau atsidūrė ant kelto. Dar truputį kantrybės ir mes pasieksime Nidą! Vingiuotas kelias neprailgsta, nes pro autobuso langą gali grožėtis nuostabiu mišku, neiprastom žemaūgėm pušelėm. Mes apsistojome viešbutyje. Vakare su visa šeima nuėjome prie jūros. Mes su broliu linksminomės, bėgiojome smelėta pakrante, taškėmės šaltu jūros vandeniu. Mėtėme į jūrą akmenukus, ieškojome smėlyje kriauklyčių. Viskas atrodė taip nuostabu, bet staiga mes su mama susibarėme dėl kažkokių niekų. Ir

tada likau sedėti ant kranto, o visi nuėjo namo.

Sėdėjau ant smėlio ir žiūrėjau į besileidžiančią saulę. Ji buvo panaši į didelį auksinį kamuolį, riedantį raudonu dangumi. Saulės kelyje pasitaikantys balti debesėliai būrėsi ir žadėjo lietų, nors vakaras buvo šiltas.

Staiga šalia saulės pamačiau dar vieną auksinį kamuolį. Jis buvo kiek mažesnis. Tas kamuolys žaibišku greičiu artinosi prie manęs. Aš išsigandau ir puoliau bėgti į kopas. Pasislėpiau už krūmo ir sustingau, žiūrėdama į besiartinantį šviesulį. Buvo labai baisu. Tas šviesulys pasirodė esąs nematytas kosminis laivas. Jis nusileido ant jūros kranto ir iš jo išlipo labai juokingas žmogeliukštis. Jis buvo toks juokingas, kad aš pamiršau savo baimę ir pradėjau tyliai kikenti. Žmogeliuko kūnas buvo panašus į dantų pastos tūbelę, burna kaip didelė saga, o akys tarsu du žirniai mažose duobutėse. O juokingiausia buvo tai, kad ant kaktos jis turėjo du ragučius!

Baimė galutinai išsisklaidė ir aš išlindau iš savo slėptuvės. Priėjau prie žmogeliuko ir ištariau:

— Labas! Kas tu toks?

— Sveika! – laibu balseliu atsakė žmogeliukas. — Mano vardas Čiuki-buki. Aš gyvenu žvaigždėje, kuri labai toli nuo tavo „žemės“.

— O kaip tavo žvaigždė vadinasi?

— Bubučiukija.

— Kaip įdomu. Ar jūs taip pat gyvenate namuose? Jūsų namai panašūs į mūsų?

— Taip, tik mūsų namai padaryti iš ledu, o jų stogai – iš vaflių.

— Šaunu! Tai jūsų visas miestas iš ledu?

— Taip. Mūsų mieste daug ledo kalnelių. Mes labai mėgstame nuo jų čiuožinėti. Dar mieste turime saldžių skulptūrų muziejų. O pati gražiausia skulptūra ant aukšto stogo. Tai paminklas mokslininkui, išradusiam šį kosminį laivą.

— Ar jūsų tarpe daug mokslininkų?

— Taip. Viena grupė talentingų mokslininkų net pasodino mūsų mieste sodą, beveik tokį kaip jūsų „žemėje“.

— O ką jūs valgote?

— Kaip tai ką? Ledus! Ryte valgome ledus su uogomis, pietums – tirpius ledus ir šokoladinę vištos kojelę, vakarienei – ledus su vaisiais. O geriame tik ledų kokteilį. Atleisk, mergaite, bet aš labai skubu. Mes dar gal susitiksime, tada tu man papasakosi apie savo šalį. Dabar man reikia skristi. Lik sveika, nečiaudėk!

Iš krepšelio, pakabinto per petį, Čiukis-bukis ištraukė man porciją ledu ir labai keistai juos pavadino. Aš padėkojau ir atsikandau didelį kąsnį. Tie ledai buvo neišpasakytai skanūs, tokių aš dar nebuvau valgiusi.

Papūtė stiprus vėjas, kosminis laivas pakilo ir dingo už balto debesėlio.

Kūną persmelkė šaltis. Atsibudau, atmerkiau akis: guliu savo lovoje, šalia – nebaigtas piešinys. Laikas keltis ir susidėti daiktus. Kelionė į Nidą jau čia pat.

Julija Sidorčiuk, 13 m., 7 kl.

Maskva

Mūsų Lesė

Kartą mes važiavome į turgų, kuris vyko Tilžėje. Kai atvažiavome į turgų, išlipome iš mašinos ir nuėjome į turgavietę. Kai apėjome beveik visą turgų, mes su sesėmis Vida ir Lina prašėme mamos, kad eitume žiūrėti gyvūnų: šuniukų, kačiukų ir triušį. Mama, kaip visada, sutiko.

Tada nuėjome į gyvūnų turgų. Pirmiausia pamatėme triušius. Vienas iš jų buvo baltos spalvos, o antras baltas su juodais taškais. Po to pamatėme tris šuniukus, kurie mums labai patiko. Jie buvo juodos spalvos ir rudos su baltu.

Labiausiai mums patiko rudas su baltais lopais šuniukas. Jį laikė ant rankų mergaitė. Mergaitė mums pasakė, kad tai kalytė. Ji miegojo ir atrodė labai graži: buvo stora, kudlota. Mums jina labai patiko, ir mes paprašėme mamos, kad ją mums nupirktų. Mama taip ir padarė.

Su sesėmis mes ją nešėme iki mašinos iš eilės, nes ji buvo sunki.

Visą kelią, kol važiavome namo, kalytė miegojo. Namuose jai įpylėm pieno, nes ji buvo tik dviejų mėnesių. Pieną ji lakė iš lėto. Aš ir sesės žiūrėjom ir juokėmės.

Pavadinome ją Lesė. Kelias dienas Lesė ilgėjosi savo mamos. Ji naktį kaukdavo ir pažadindavo visus iš miego. Bet per kelias dienas ji apsiprato ir naktį gulėdavo ramiai. Lesė turėjo mūsų namuose savo vietą. Jos vieta buvo koridoriuje ant kilimėlio.

Aš ir sesės žaisdavom su Lese. Lesė labai mėgdavo išstampyti mūsų žaislus ir batus.

Dabar Lesė yra labai didelė. Ji tokia užaugo, nes yra sanbernarų veislės. Dabar jai yra pusantrų metų, ir ji gyvena lauke, saugo mūsų kiemą.

Mes dabar su ja žaidžiame kieme. Žiemą ji mėgsta atimti iš mūsų pirštines. Paskui prieina arčiau, laikydama mūsų pirštinę dantyse. Mes norime atsiimti pirštines, o Lesė neduoda. Vieną sykį Lina ją glostė, ir Lesė vėl nutraukė jai pirštinę. O kai atėmėm, pirštinė buvo net šlapia. Lesė mėgsta žaisti vasarą su kamuoliu. Meta jį į viršų ir gaudo. O mes gaudome ją ir stengiamės atimti kamuolį.

Mes visi labai mylime Lesę.

Vitalija Genytė, 3 kl.

Karaliaučiaus kraštas

Mano suolas

Aš esu senas mokyklinis suolas, vos bepastovintis ant savo surūdijusių kojų.

Anksčiau man čiulbėjo miško paukšteliai. Augau miške ir mano gimtinė – miškas. Buvau aukštas, tvirtas medis, kol vieną kartą išgirdau traktoriaus užimą, sunkvežimio burzgimą. Atsipeikėjau tik tada, kai jau gulėjau traktoriaus priekaboje.

Po to pakliuvau aš į baldų gamyklą, ten virtau naujutėlaičiu suolu. Atkeliavau aš į mokyklą su savo broliais. Stovėjau klasėje ir net negalėjau savimi atsigrožėti. Buvau toks gražus, kad net blizgėjau. Pirmus metus mane visi saugojo. Dabar man jau 20-30 metų, esu aš

nuvargintas blogų vaikų, kurie mane išraižė, išteplojo. Vienas berniukštis net išsukinėjo medvarščius, išteplojo. Mano draugė yra kėdė, kuri taip pat suvargusi, kaip ir aš. Ji yra skirta sėdėti, o aš rašyti. Kai kurie vaikai to turbūt nežino ir raižo mane. Vaikai ant manęs lipa, spardo kojomis.

Pasibaigus pamokoms aš ir mano draugė kėdė ilsėsimės nuo varginančių ir skausmingų įvykių. Abu laukiame rytojaus ir bijome – gal rytoj gulėsime mokyklos rūsyje.

Vaidas Kavaliauskas, 11 m.

Ragainės II vidurinė mokykla, Karaliaučius

Stebuklingas žodis

Įsivaizduokite, aerouostas. Žmonės perka bilietus į lėktuvą ir pasigirsta malonus balsas „laimingo skrydžio“, o pirkėjas atsako „ačiū“. Taip per dieną dienas skamba tas žodis „ačiū“. Bet kyla klausimas, kaip jis atsirado? Dabar jau niekas to nežino, išskyrus mano senelį. Jam sakė jo tėtis tečiui – senelis, seneliui – prosenelis ir taip iš kartos į kartą. Galite pamanyti, kad tas žodis atsirado neseniai, bet jis jau gyvuoja tūkstančius metų.

Seniai seniai, dar Dovydo laikais buvo svajų šalis. Joje gyveno mano proprio proprio prosenelis. Jis buvo šalies karalius ir turėjo ypatingo grožio karalaitę, vardu Ačiū. Karalaitė buvo graži ne tik

išore, bet ir vidumi. Ji padėdavo vargšams ir nusidėjaliams. Duodavo visko, ko tik reikia. Jai mirus, žodis ačiū tapo dėkingumo žodžiu.

Dabar visi tą istoriją pamiršo, bet žodį prisimena, ir kada būna dėkingi jį sako. Taip žodis išlieka ir gyvuoja per amžius. Ir jūs nepamirškite to žodžio ir sakykite ačiū.

Jovilė Bartkevičiūtė, 4 kl.

Utenos Kraštonos pagr. mokykla

Žąsyte

Vieną dieną du maži berniukai Kastytis ir Gintautas paklausė savo tėvų ar galėtų eiti žvejoti prie upelio. Tėveliai sutiko.

Tuo metu mažytė žąsyte plaukiojo upelyje. Staiga po vandeniu ją griebė didžiulis vėžlys. Žąsyte ištrūko iš jo nasrų ir nuskrido į krantą. Gailiai girgsėdama ji atsigulė ant žolės ir užsnūdo.

Atėję prie upelio, berniukai pamatė sužeistą žąsyte. Jie užrišo žąsytes žaizdą su savo nosinaite. Nubėgę prie artimiausios parduotuvės, paskambino tėveliams ir papasakojo apie įvykį. Po to Kastytis ir Gintautas telefono knygoje surado gyvūnų ligoninės telefono numerį. Paskambino veterinoriui ir paprašė pagalbos. Berniukai su žąsyte grįžo namo. Atvažiavo veterinorius ir uždėjo žąsytei ant sužeistos kojytės visokių vaistų. Berniukai ir žąsyte taip susidraugavo, kad pasveikusi žąsyte nusprendė pasilikti pas juos gyventi.

Ieva Narkevičiūtė, 4 sk.

Bostono lit. mokykla

Medkirtys

Seniai seniai, gyveno jaunas neturtingas jaunuolis. Jis buvo medkirtys. Vieną dieną Vidmantui reikėjo prikirsti daug medžių ir nugabenti juos pas dvaro urėdą. Bernelis buvo labai darbštus, taigi tuoj pat iškeliavo.

Viduryje miško Vidmantas priėjo prie labai seno ąžuolo. Medkirtys pamastė ir nutarė, kad nukirs šį ąžuolą, už jį gaus gerą atlygį. Vidmantas užsimojo kirviu. Staiga sugriaudė, suriaumojo dangus ir ąžuolas prašneko žmogaus balsu:

— Neliesk manęs ir aš tau dosniai atsidėkosiu.

Bernelis išsigando ir net žado neteko. Jis metė kirvį ir parskuodė namo. Kadangi Vidmantas neprikirto daug medžių, negavo jokio atlygio iš dvaro urėdo. Apsišvalgęs aplink savo lūšnelę, pamatė lašelį pieno stiklinaitėje ir duoninėje rado kriaušlelę duonos. Jaunuolis dar vis tikėjo, kad nuotykis miške buvo sapnas.

Kitą ankstų rytą, Vidmantas vėl iškeliavo į mišką medžių kirsti. Jis nusprendė, kad jau tikrai nukirs senąjį ąžuolą ir nuveš urėdui. Medkirtys priėjo prie ąžuolo, užsimojo kirviu, ir vėl staiga dangūs sugriaudė, suriaumojo, ąžuolas vėl prašneko žmogaus balsu. Bet šį kartą ne vien jis kalbėjo, bet ir visi kiti medžiai, medeliai, krūmai, žolelės, paukščiai ir žvėrys. Visas miškas atgijo. Visi berneliui pradėjo aiškinti, patarinėti, žadėti, guostis, kad berneliui net galva apsisuko. Paukščiai ir žvėrys jam guodėsi, kad visi namus praras, jei bernelis medžius nukirs. Jie visi žadėjo jam atsidėkosią. Pagaliau senasis ąžuolas visus nutildė ir pasakė:

— Tylos! Tai matau sugrižai, jaunasis žmogau. Jeigu tu nekirsi medžių šiame miške, mes visi tau atsidėkosime.

Jaunuolis pamastė ir atsakė drebančiu balsu:

— Na, aš negaliu nekirsti medžių. Aš esu neturtingas, kirsdamas medžius ir nuveždamas juos pas dvaro urėdą gaunu pinigų tik maistui.

— Jei mūsų paklausysi, mes tau dosniai atsilyginsime, – atsakė ąžuolas ir nutilo. Su juo nutilo ir visas miškas.

Vidmantas apsižvalgė ir nutarė paklausti senojo ąžuolo. Jis ramiai iškeliavo namo.

Eidamas keliu sutiko žynį. Tasai medkirčiui išpranašavo, kad jeigu jis paklausys ąžuolo, tai taps turtingu kunigaikščiu. Vidmantas nusprendė nekirsti medžių.

Ryte medkirtys atsibudo anksti, apsidairė ir jautėsi lyg nebūta namie, o kažkokiam dvare. Jaunuolis pravėrė duris ir prieš jo akis plytėjo didžiulė kunigaikštystė. Jis apsižvalgė ir pastebėjo žynį, stovintį prie vandens šulinio, kuris dabar buvo pavirtęs į didžiulį fontaną, papuoštą auksu ir perlais. Žynys priėjo prie Vidmanto paaiškinti:

— Gerasis žmogau, tu paklausei senojo ąžuolo, taigi dabar jis tave apdovanojo. Ši kunigaikštystė yra tavo.

Jaunuolis labai apsidžiaugė, jis negalėjo patikėti savo akimis šia permaina. Bernelis suprato, kad jei žmogus daro gerą, tai gali tapti turtingas ir laimingas. Nesvarbu, koks sunkus jo gyvenimas. Vidmantas jautėsi labai dėkingas ir laimingas. Jis toliau saugojo ir puoselėjo miškus, rūpinosi gyvūnais ir žmonėmis, gyvenančiais aplink dvarą. Nutiko jam taip, kaip išpranašavo žynys.

Eglė Petraitytė, 7 sk.

Kr. Donelaičio lit. mokykla Vašingtone

IŠ ISTORIJS LOBYNO

Kęstučio laidotuvės

(Tęsinys iš pereito numerio)

Buvo sudėti ant laužo suraišioti medžioklės šunys, sakalai ir vanagai, kurie kunigaikščiui gyvam esant medžioklėj tarnaudavo, o ir amžinosios laimės dausose buvo pasiryžę malonių pramogų teikti. Prie mirusiojo kojų buvo sukrauti aname pasauly reikalingi daiktai. O jų buvo daugybė: saulės spinduliuose žėrėjo ginklai, brangiais akmenimis kaišyti, rūbai ir auksiniai diržai, duona ir gėralai, galiausiai pinigų krepšelis. Kunigaikščio laukė ilga kelionė, ir tie visi daiktai galėjo būti reikalingi.

Trimitams sutrimitavus, į išlygintą aikštę, kur buvo išdėstyta įvairių daiktų kunigaikščiui atsiminti, ant ristųjų žirgų išjojo dešimt puikiausių Lietuvos bernelių ir sustojo į eilę. Davus ženklą, berneliai paspaudė pentiniais žirgų šonus ir šuoliais leidosi pirmyn. Žaibo greitumu lėkdami, sėdėdami ant žirgų, nuo žemės stvarstė išdėstytus ginklus, diržus, kunigaikščio rūbų gabalus, trokšdami kuo daugiau jų nustverti ir saugoti kaip brangiausią relikviją amžinam savo vado atsiminimui. Minia žiūrėjo ir stebėjosi jaunųjų bernelių vikrumu, žirgų ristumu. Gyrimui ir šūkavimams galo nebuvo.

Tačiau reikėjo pasiskubinti baigti laidotuvių apeigas, nes iš vakarų pusės kilo didžiulis tamsus debesis ir savo juodu šydu dangaus mėlynę

dengė. Sugaudė ragai ir ilgi vamzdžiai, pasigirdo gedulingos giesmės aidas. Ir iš Perkūno šventyklos pro šimtamečius ąžuolus slinko kunigai. Priešaky ėjo žemesnieji šventosios ugnies saugotojai – vaidilos – nuleistomis žemyn akimis, baltais rūbais, per krūtinę šilko kaspinais sagstytais, o per liemenį baltom juostom apjuostais. Paskui juos sekė krivės, vyresnieji kunigai, rimtais veidais, ąžuolų lapų vainikais ant galvų, taip pat baltais apsiaustais, apačioje kuokšteliais žvėrių kailių sagstytais. Kiekvienas jų rankoje turėjo ilgą, viršuj riestą, lazda. Paskiausiai sekė, dviejų aukštesniųjų krivių lydimas, vyriausias Lietuvos kunigas, Krivė Krivaitis. Tai buvo augalotas, ilgo amžiaus sukuprotas, senelis. Vienoj rankoj laikė ilgą trišakę lazda, antroje – Perkūno šventykloj nuo šventosios ugnies įžiebtą žibintuvą. Eisena atėjo į lavonų deginimo vietą ir prisiartino prie laužo. Krivė Krivaitis žemai nusilenkė prieš Kunigaikščio lavoną: tai pakartojo ir visi krivės ir vaidilos. Po to Krivė Krivaitis iškilmingu balsu pradėjo kalbą, kurioje nupasakojo visus mirusiojo kunigaikščio žygdarbius ir jo nuopelnus Lietuvai bei jos gyventojams. Valandėlei nutilo, pakėlė galvą aukštyn ir, tartum ko akimis ieškodamas dangaus erdvėse, prabilo iškilmingu balsu:

— Matau tave, narsusis didvyri, matau tave dangaus erdvėse, su žėrinčiais šarvais, ant balto žirgo paukščių keliais skriejantį. Rankoje laikai tris žvaigždes ir žengi į amžinos laimės rūmus, šventų dvasių minios lydimas!

Ir visiems rodėsi, kad mato kunigaikštį, dangaus keliu skriejantį. Prietaringas ir burtais tikis Jogaila buvo išbalęs kaip drobė...

Baigęs kalbą Krivė Krivaitis padegė laužą iš visų keturių kampų, o

žibintuvą užmetė ant laužo. Raudonos ir geltonos liepsnelės iš karto tik laižė ažuolinius ir pušinius rąstus, bet greit pūkstelėjo didžiulė liepsna, o juodų dūmų kamuoliai paslėpė kunigaikščio lavoną. Vietoj laužo tik liepsnų liepsnos mirgėjo. Vaidilos laistė sakus, o krivės ir didžiūnai svaidė į liepsną arų ir lokių nagus, kad, jais pasinaudojus, kunigaikščiui lengviau būtų užkopti ant amžinosios laimės kalno*.

Tuo tarpu juodas debesis užklojo dangų. Rodėsi, kad sutemo. Tik žaibai draskė juodą šydą. Sugriaudė. Netoliese perkūnas trenkė. Laužas tačiau degė, nei aiškus švyturys jūros mėlynėj. Tuo tarpu kažkas nepaprasta įvyko. Žaibams nardant ir perkūnams trankant prasivėrė žemė ir prarijo laužą su Kęstučio palaikais. Greit vėl užsidarė ir taip išsilygino, kad nė žymių neliko, kad čia buvęs laužas sukrautas ir ugnis deginta. Minia persigandusi, į visas puses išbėgiojo, o dvariškiai pusgyvį Jogailą į pilį nunešė. Tiktai krivės ir vaidilos, be mažiausios baimės žymių veiduose, rimtais žingsniais į Perkūno šventyklą grįžo, kad ten pasimelstų galingam Perkūnui, žaibų ir griausmų valdovui.

Pabaiga

* Senovėj lietuviai, būdami stabmeldžiai, tikėję, kad mirusiųjų vėlės turinčios kopti į labai statų kalną, bemaž neužkopiamą. Kad lengviau užkoptų, buvo naudojamosi erelių ir plėšriųjų žvėrių nagais. Juo žmogus turtingesnis, juo sunkiau būdavę ant kalno užkopti. Vargšai, lengvi kaip plunksnelė, lengviau užkopdavę. Pakalnėj tūnojęs siaubūnas, Virūnu vadinamas, kuris nedorėlius nuo kalno vaikydavęs. Kalno viršūnėje gyvenęs teisingumo dievas teisėjas. Jis teisdavęs mirusius. Už gerus darbus amžiną laimę teikęs, o nedorėlius amžinomis kančiomis baudęs.

LOKIUKAI

*Lokiai ir mamos lokės
Atsikvėpė ramiai:
Gera lokiukai mokės,
Geri jų pažymiai.*

*Nedarė klasei gėdos,
Nesipešė kieme.
Pagyrė juos pelėdos
Viešam suėjime.*

*Labai gražiai šnekėjo
Lokys iš Palokių, –
Lokiukams palinkėjo
Atostogų puikių.*

Martynas Vainilaitis

*Du peliukai girnas kalė,
O pelytės miežius malė.
Miežius malė, darė alų.
— Prašom, Katine, prie stalo!
Merk putelėn du ūsus,
Gal nebūsi toks baisus*

*Ežys malė, ežys malė,
Ežio vaikais girnas kalė.
O kai akys apdulkėjo,
Akinius jie užsidėjo,
O ja, o ja, ja
Akinius jie užsidėjo.*

LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS

Tauta į kalbą susikrauna savo dvasios turtus, kaip į kokią kletį.

Juozas Balčikonis

Kaip naudotis žodynu?

1. Norėdamas surasti žodyne reikiamą žodį, pirmiausia atkreipk akis į pirmąją žodžio raidę. Pagalvok: kur jos vieta abėcėlėje – pradžioje, viduryje ar gale? Kurioje žodyno dalyje ieškoti žodžio?
2. Žodis gali turėti kelias reikšmes. Neužmiršk perskaityti pavyzdžių.

Perskaitytes geriau suprasi, kada ir kaip tą žodį vartoti.

- ### 3. Įsimink žodžio rašybą.

Pasimokyk skaityti žodyną.

SKAIČIUOTĖS

*Prie klojimo ant tvoros
Tupi zylė be skaros.
Kas tą zylę pabaidys,
Mūsų tas nebematys –
Tu.*

*Tupi žvirblis kamine
Su lapine kepure.
Tu žvirbleli, pulsi,
Visus susikulsi!*

Šoko kiškis per virvutę
Ir įkrito į balutę.
Bėk, bėk, paskubėk,
Lipt iš balos jam padėk.

Pažiūrėkt: šarada!

1. Pirmas žodis – Oras.

O pridėjus raidę v,
Kas išeina? _ _ _ _ _.

2. Vanduo užverda –

Tuoj atsirandu! _ _ _ _ _.

O raidę tik nubrauk –

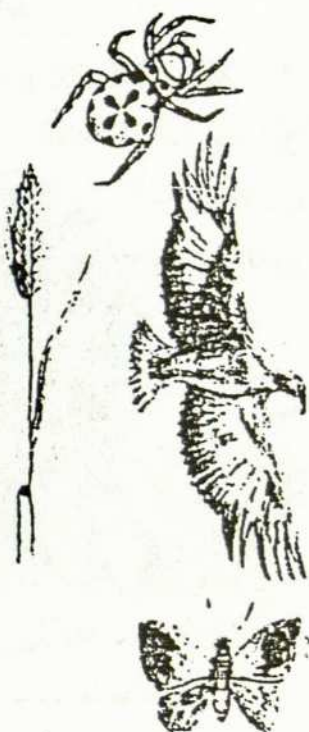
Ir aš skrendu. _ _ _ _ _.

3. Iš manęs duonelę kepa,

Man purena dirvą. R _ _ _ _ _.

O pridėjus vieną raidę,

Va – sparneliai virpa! D _ _ _ _ _.

Išrinkite teisingą atsakymą.

Jurgita Janulevičiūtė

Žalia žolė, bet ne žolė.

Agurkas, bulvė, petražolė.

Du ratai pagiryje stovi.

Dviratis, ausys, akys.

Tarp dviejų kalnų juodas žirgas bėga.

Ožka, upė, kelias.

Vaikelis dar negimęs, o jau atiduotas auklėti.

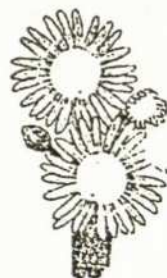
Viščiukas, gegutės kiaušinis, vaikas.

Dviem pupom visą lauką apsėja.

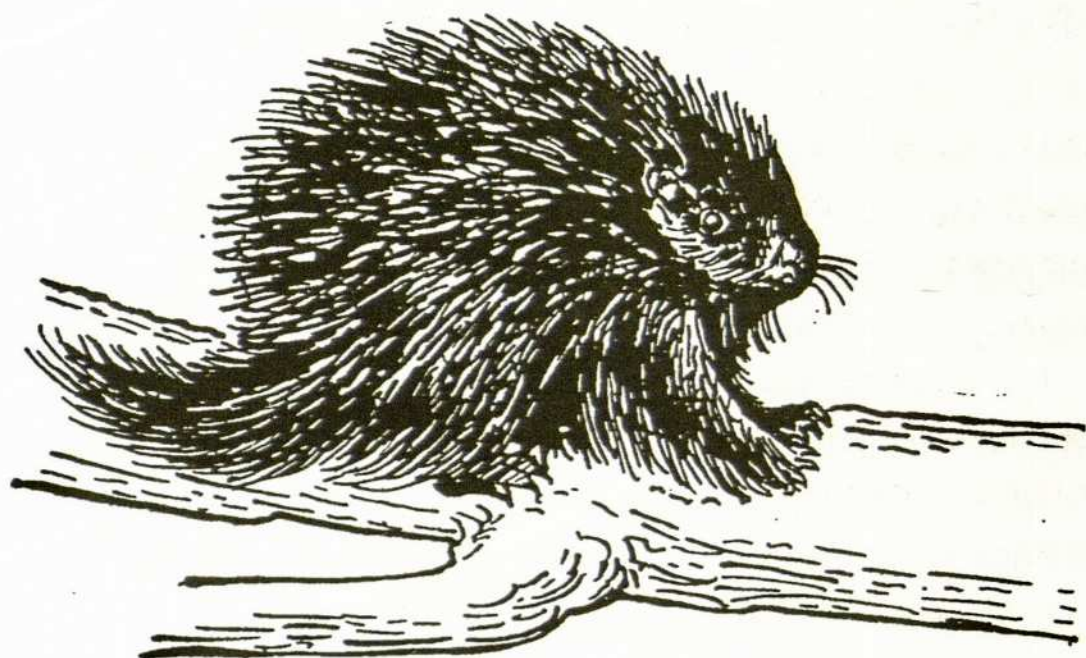
Akys, rankos, arkliai.

Visas mėsos, o pilvukas kaulo.

Riešutas, slyva, pieštukas.

AR ŽINAI?

DYGLIAKIAULĖ

INDĖNŲ SKANĖSTAS

Dygliakiaulė – angliškai porcupine – kartais žmonių klaidingai vadinama ežiu, gyvena senojo ir naujojo pasaulio miškuose. Ji priklauso graužikų būriui, o ežys – vabzdžiaėdžiams.

Kitų pasaulio šalių stambios dygliakiaulės gyvena žemėje išraustuose urvuose, o Kanados ir Amerikos šiaurės rytų dvi dygliakiaulių rūšys puikiai moka lipti, ir dienos metu dažnai laikosi net medžių viršūnėse, kur ėda švelnias šakeles ir lapus. Apie pastarąsias dygliakiaulių rūšis čia ir kalbėsime.

Šiaurės Amerikos dygliakiaulės yra maždaug 3 pėdų ilgio, įskaitant

6 inčų uodegą, ir sveria apie 15-20-35 svarus. Jų kūną dengia juodi plaukai, kurių pluošteliai visur, išskyrus snukį ir pilvą, sugauga į dyglius. (Kolumbijoje yra dygliakiaulė, kuri turi dyglius tik ant nugaros, o Brazilijoje – tik ant galvos.) Dyglių yra apie 30 tūkstančių, jų ilgis 2-3 inčiai, spalva gelsvai balta juodu galiuku. Kadangi dygliai maišosi su juodais plaukais, tai gyvūnas atrodo juodai baltas. Viena tų rūšių turi žalsvai geltonus vietoje juodų plaukų ant galvos.

Nagai stiprūs, riesti; uodega trumpa, plati. (Į rytus nuo Meksikos sienos yra dygliakiaulė ilga, stipria uodega, kuria žvėris gali kabėti nuo šakos).

Dygliakiaulė žiemą nemiega. Jos namai yra urvas žemėje arba uoksas medy.

Jos gyvenimo ilgis nuo 6 iki 10 metų. Ji gerai plaukia.

Jaunikliai – jų paprastai atsiranda vienas per metus – gimsta pėdos ilgio, sveria svarą ir yra plaukuoti ir spygliuoti. Po savaitės jie jau pradeda savo savarankišką, lėtą, vienišą gyvenimą. Vasarą minta lapais, dobilais, alfalfa, šakelėmis, uogomis ir sėklomis, o žiemą švelniomis šakelėmis ir medžių brazdu, t. y., sultingu sluoksniu tarp žievės ir medžio kietumo. Ratu apgriauždamos cukrinius klevus, bukus, egles, cūgas, dygliakiaulė yra išnaikinusi ištisus Naujosios Anglijos miškelius. Tuo net pasikeičia gamtovaizdis, nes vietoje išnaikintų medžių įsigali kitų medžių rūšys.

KAIP GUDRUOLĖ GINASI?

Ežio dygliai aštrūs, bet dygliakiaulės dygliai daug pavojingesni: jie turi savotiškas užbarzdas gale, kaip meškerės kabliukai. Tos mikroskopinės užbarzdos, ką nors palietusios, tartum sprogsta ir taip įkimba, kad ištraukti dyglių be žaizdos neįmanoma. O be to, užbarzdos

kas sekundę vis giliau ir giliau įtraukia dyglį į svetimą kūną.

Neteisybė, kad dygliakiaulė gali šauti dyliais į priešą. Visų pirma, jei galima, ji vengia kovos ir lipa į medį. Jei ji to daryti negali, jos šiaip priploti dygliai pasišiausia, ir ji visuomet atsuka nugarą į puoliką, smarkiai daužydama žemę savo uodega. Priešui nepasitraukus, – tai gali būti, pvz., puma, šuo, lapė, lūšis, kiaunė ir net erelis – dygliakiaulė atbula prie jo prisiartina ir uodega taiko į jo burną, nosį, galvą, kojas.

Spygliai lengvai išsineria ir įkimba, sukeldami baisų skausmą, kuris nekartą baigiasi nukentėjusio mirtim.

Dauguma priešų vengia tokio pavojaus, bet kartais alkis juos verčia pamiršti atsargumą. Gudruolei lapei yra pasisekę apversti dygliakiaulę ant nugaros ir išėsti jos vidų. Bet vienas kiaunių šeimos žvėris – fišeris – yra aršiausias dygliakiaulės priešas: jis sugeba priėti prie jos iš šono ir ją nugalabyti. Net jos spygliai jam nekenkia – jis juos ryja kaip cirko fakyras.

Dygliakiaulės mėsa labai skani. Tą gerai žinojo indėnai ir ją užmušdavo kuokomis. Mėsą suvalgydavo, o spyglius net įausdavo į savo gražiuosius audinius ir mokasinus.

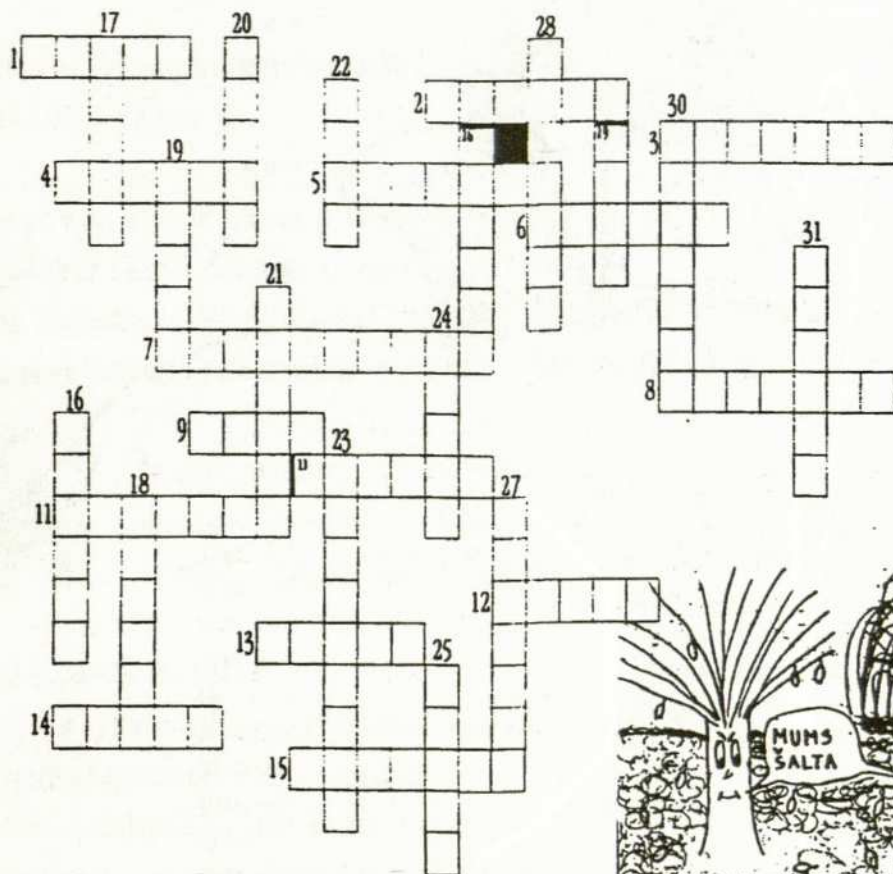
Šiandien dygliakiaulės įstatymo apsaugotos – negalima jų žudyti. Žvėris natūraliai neagresyvus, labai savotiškas ir be to jo mėsa gali išgelbėti paklydusio miškuose ir badaujančio žmogaus gyvybę. O tokių atsitikimų ir šiais laikais pasitaiko, ypač milžiniškuose miškuose.

Dygliakiaulės labai trokšta sūrumo. Todėl jos nesivaržo įslinkti į stovyklas net dienos metu ir ieškoti lašinių, lentų, dėvėtų drabužių – viso, kas sūriai atsiduoda.

Susitikus dygliakiaulę patartina palikti ją ramybėje ir leisti jai eiti savo keliais. Jos dygliai yra ne pulti, bet gintis.

P. P.

GALVOSŪKIAI

Dalios Kuosaitis pieš.

Horizontaliai:

1. Trečias mėnuo.
2. Lietuvos upės pavadinimas.
3. Joje mokomės.
4. Šilčiausias metų laikas.
5. Žemės palydovas.
6. Ant karaliaus galvos.
7. Nutarimas.
8. Maža ir darbšti.
9. Raudona gėlė.
10. Turi ją žodis, medis ir dantukas.
11. Lietuvos sostinė.
12. Puodas maistui laikyti.
13. Miškas.
14. Lenkijos upės pavadinimas.
15. Grūdų malimo įmonė.

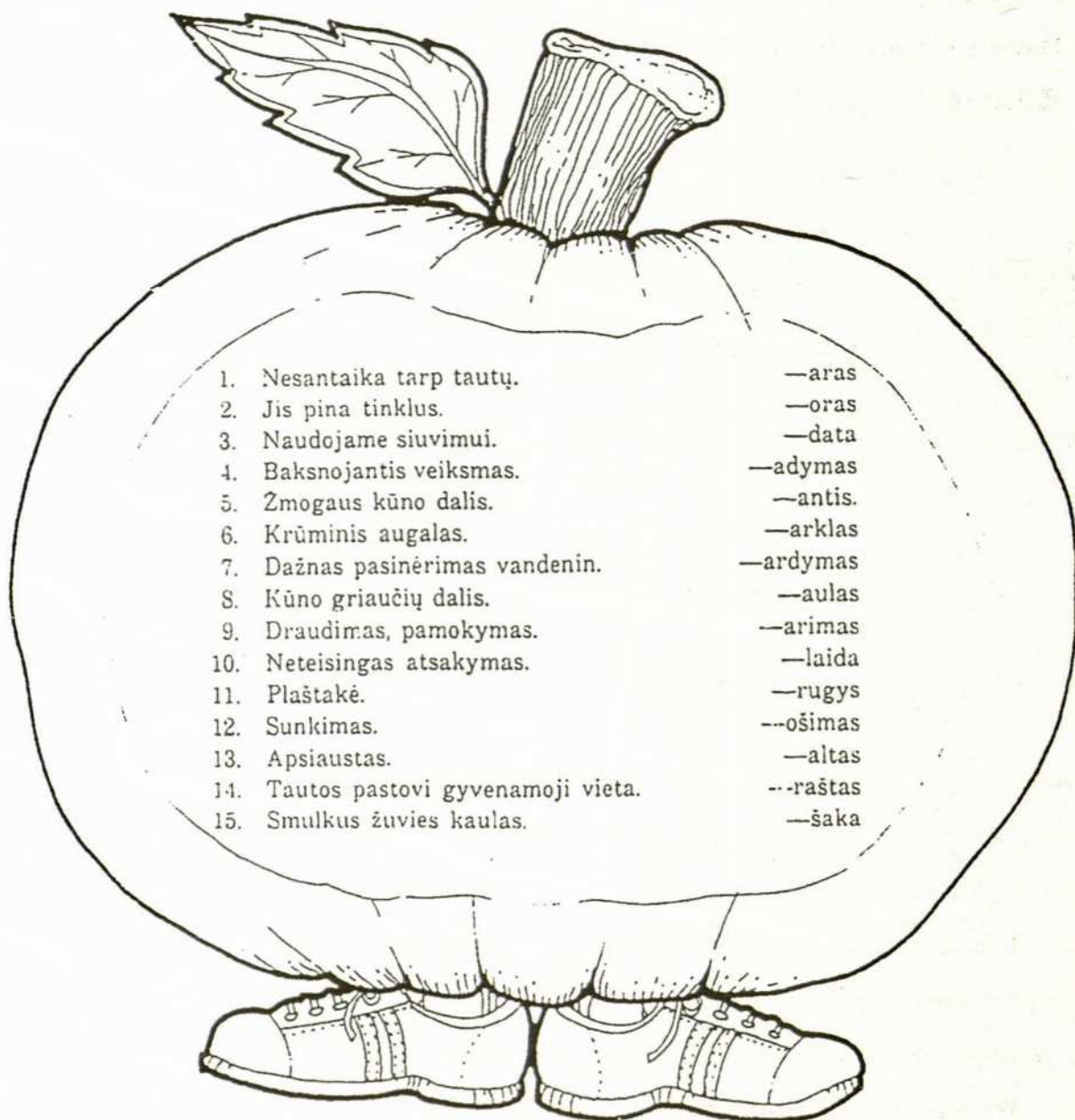
Dalios Kuosaitis pieš.

Vertikaliai:

16. Mėgsta riešutus.
17. Popierinis maišelis laiškui.
18. Krinta iš debesų.
19. Atkartoja balsą.
20. Juos mėgsta vaikai.
21. Lapuotis medis.
22. Mūsų planetos pavadinimas.
23. Stačiakampis, spalvotas, siunčiamas.
24. Klausos organas.
25. Vienas, du, trys, keturi...
26. Lenkijos piniginis vienetas.
27. Rašomas, siunčiamas, gaunamas.
28. Lenkijoje miestelis, kuriame gyvena lietuviai.
29. Vyras ir moteris.
30. Keturios savaitės.
31. Auga vyrams.

Silvija Andželytė

Pridėkite vieną raidę žodžio pradžioje, kad gautumėte naują žodį, kurio reikšmė yra duota.

JUOKŲ MAIŠELIS

— Jeigu nevalgysi manų košės, pašauksiu raganą!

— Manai, kad ji tą košę suvalgys?

...

— Supranti, gavau anoniminį laišką.

— Tikrai? — O nuo ko?

...

ragana

Sauliukas nuo antros klasės pradėjo mokytis anglų kalbos. Motina ragina sūnų, kad šiam dalykui skirtų daugiau dėmesio.

— Argi tu nežinai, Sauliuk, kad angliškai kalba pusė pasaulio?

— Nejaugi dar šito neužtenka, mamytė? — visai rimtai atsakė sūnus.

...

Ingutė, parėjusi iš mokyklos, rodo mamai piešinį. Puikus piešinys, — sako ji dukteriai, — tikrai ką čia nupiešei? „Ir kaip tu neatpažinai savęs“, — beveik išsikeičia dukra.

...

Draugė klausia Birutės:

— Ką tu padovanosi savo broliukui gimtadienio proga?

— Plastilininį automobilį, — atsakė.

— O kas jį nulipdė? — vėl klausia draugė.

— Broliukas, — nė nemirktelėjusi atsakė Birutė.

...

Gintarė varto tėvų albumą. Suranda jų vestuvinę nuotrauką su palyda. „O kodėl manęs ten nebuvo?“ — klausia. „Todėl, kad tavęs dar nebuvo pasaulyje“, — atsako motina. „Tai kur aš tada buvau?“ — neatlyžta duktė. „Danguje“, — trumpai atsako motina. „Na, jau ne! Būčiau nukritusi“, — nenusileidžia duktė.

...

Pranas nori nupirkti tėčiui gimtadienio proga švarką. Jis eina į parduotuvę ir sako: „Man reikėtų švarko“.

Pardavėjas teiraujasi: „Ar tokio kaip mano?“

Berniukas atsako: „Ne, švaresnio.“

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

A. Daulienė	už 10 dol. auką
Aldonai Rauchienė	už 10 dol. auką
Marijai Gelažius	už 10 dol. auką
Laimai Jurašius	už 10 dol. auką

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410